

Kysely metsänomistajille koivun luonnontuotteista

Mahla – koivun eliksiiristä lisäarvoa maaseudulle- hanke

Tiina Mansikkamäki / 03.2022

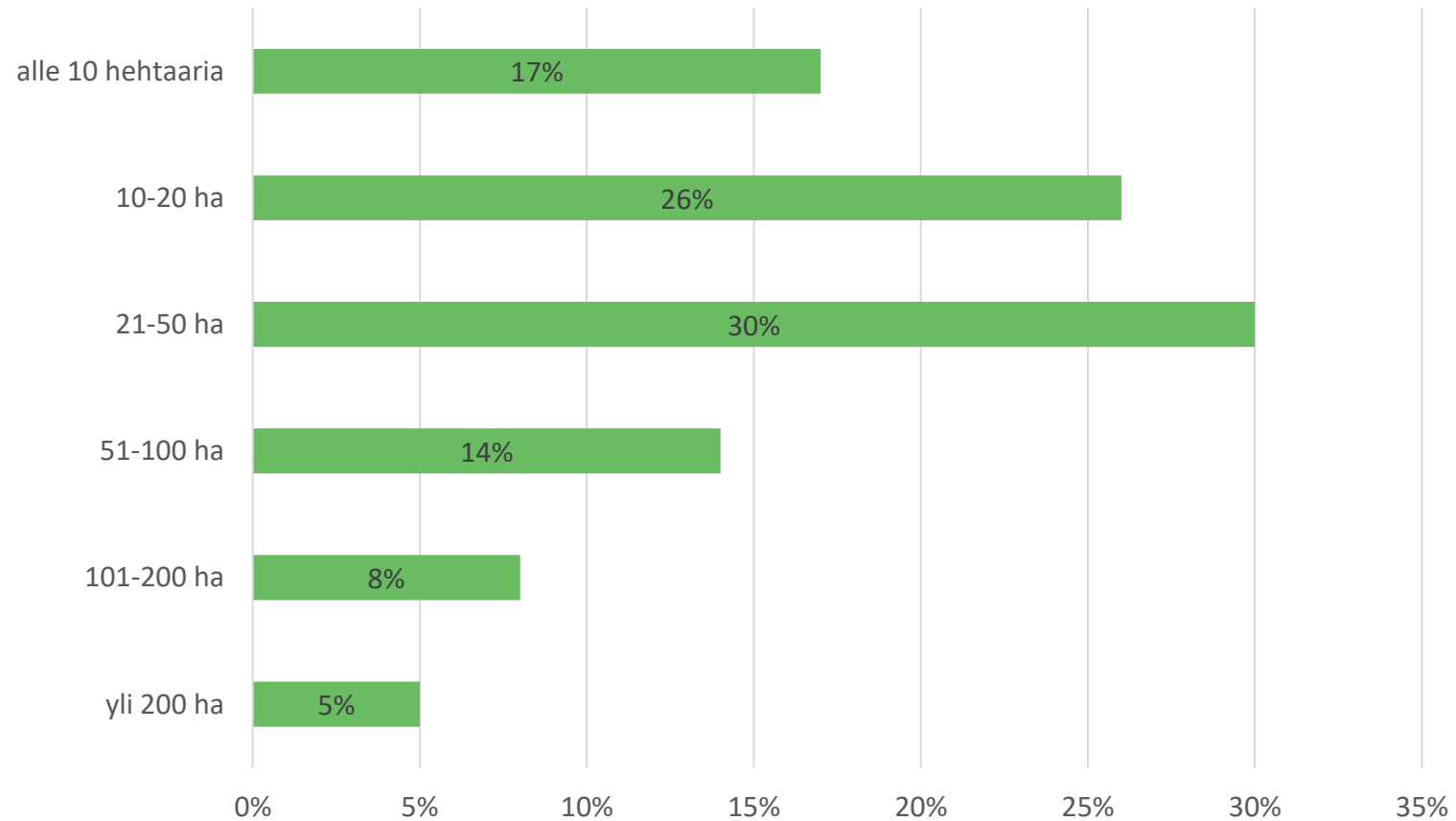
Perustiedot

- Kyselyä jaettiin Kanta-Hämeen alueelle metsänhoitoyhdistys Lounais-Hämeen ja MTK Hämeen kautta.
- Vastauksia saatiin 87 pääasiassa Lounais-Hämeen puolelta.
- 55 vastaajaa oli kiinnostunut saamaan lisää tietoa aiheesta.
- Kyselyyn vastanneet metsänomistajat omistivat metsää 24 paikkakunnalla.
- Valtaosa vastanneista omisti metsää korkeintaan 50 hehtaaria. Reilu kymmenesosa vastaajista omisti metsää yli 100 hehtaaria.
- 42 prosenttia vastanneista asui vakituisesti tilalla. Kolmasosa vastanneista asui muualla kuin metsätilan sijaintikunnassa.
- Miltei 90 prosenttia vastanneista omisti tilan yksin tai puolison kanssa. Osa vastanneista kuului useampaan omistusmuotoon. Vastanneista 9 prosenttia kuului yhtymään, 6 prosenttia perikuntaan ja prosentti oli yhteismetsän osakkaana.

1. Metsäpinta-alasi yhteensä

Vastaajien määrä: 87

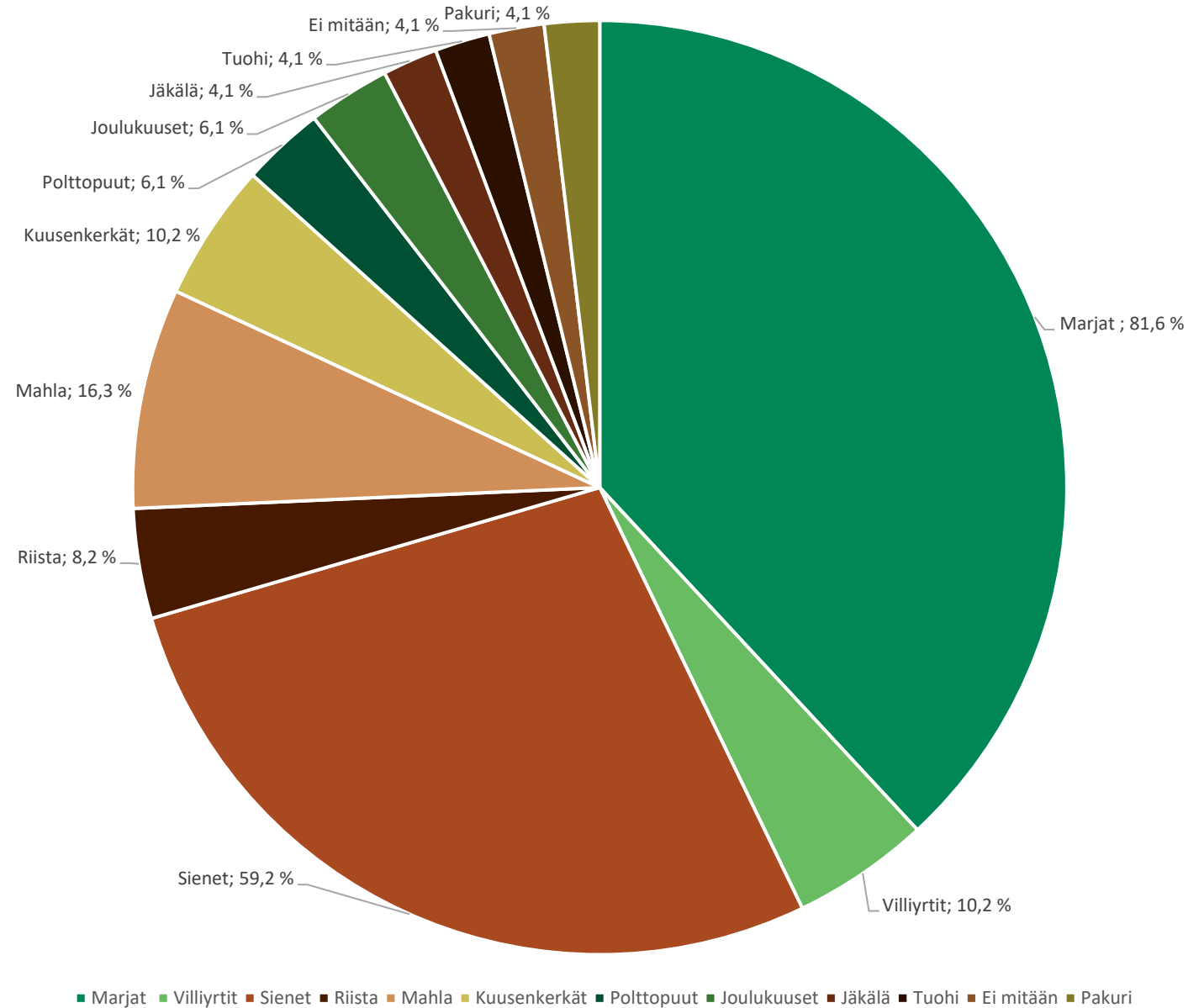

Luonnontuotteiden hyödyntäminen

- Kyselyssä tiedusteltiin mitä luonnontuotteita vastaajat ovat jo hyödyntäneet. Valtaosa oli kerännyt tuttuja luonnontuotteita marjoja ja sieniä. Vastauksissa näkyi, että muiden luonnontuotteiden hyödyntäminen on edelleen hyvin paljon vähäisempää. Vain kymmenen prosenttia vastanneista oli kerännyt villiyrtejä ja 16 prosenttia oli valuttanut mahlaa. Muutama prosentti vastanneista oli hyödyntänyt muita tuotteita, kuten pakuria, tuohta, jäkälää, joulukuusia ja polttopuita.
- Lähes puolta vastanneista kiinnosti käyttää koivun luonnontuotteita omaan käyttöön, sekä myyntiin. 16 prosenttia ilmoitti, ettei koivun luonnontuotteiden käyttö kiinnosta. 17 prosenttia kaipasi lisää tietoa aiheesta, eikä osannut vastata kysymykseen.
- Luonnontuotteiden kaupallisesta hyödyntämisestä eniten herätti kiinnostusta keruu ja myynti verovapaasti (54 %). Miltei kolmasosaa vastaajista kiinnosti keruuoikeuksien vuokraus kerääjille. Pientä osaa vastaajista kiinnosti luonnontuotteiden esikäsittely, kuten pakastaminen ja kuivaus (14 %), luonnontuotteiden jatkojalostus (10 %) ja viljelykäytöstä poistettujen maiden hyödyntäminen tai vuokraaminen toiselle luonnontuotekäyttöön (15 %). Viidesosa vastaajista ei osannut sanoa kiinnostaako luonnontuotteiden kaupallinen hyödyntäminen. Kymmenesosa ei ollut kiinnostunut siitä.

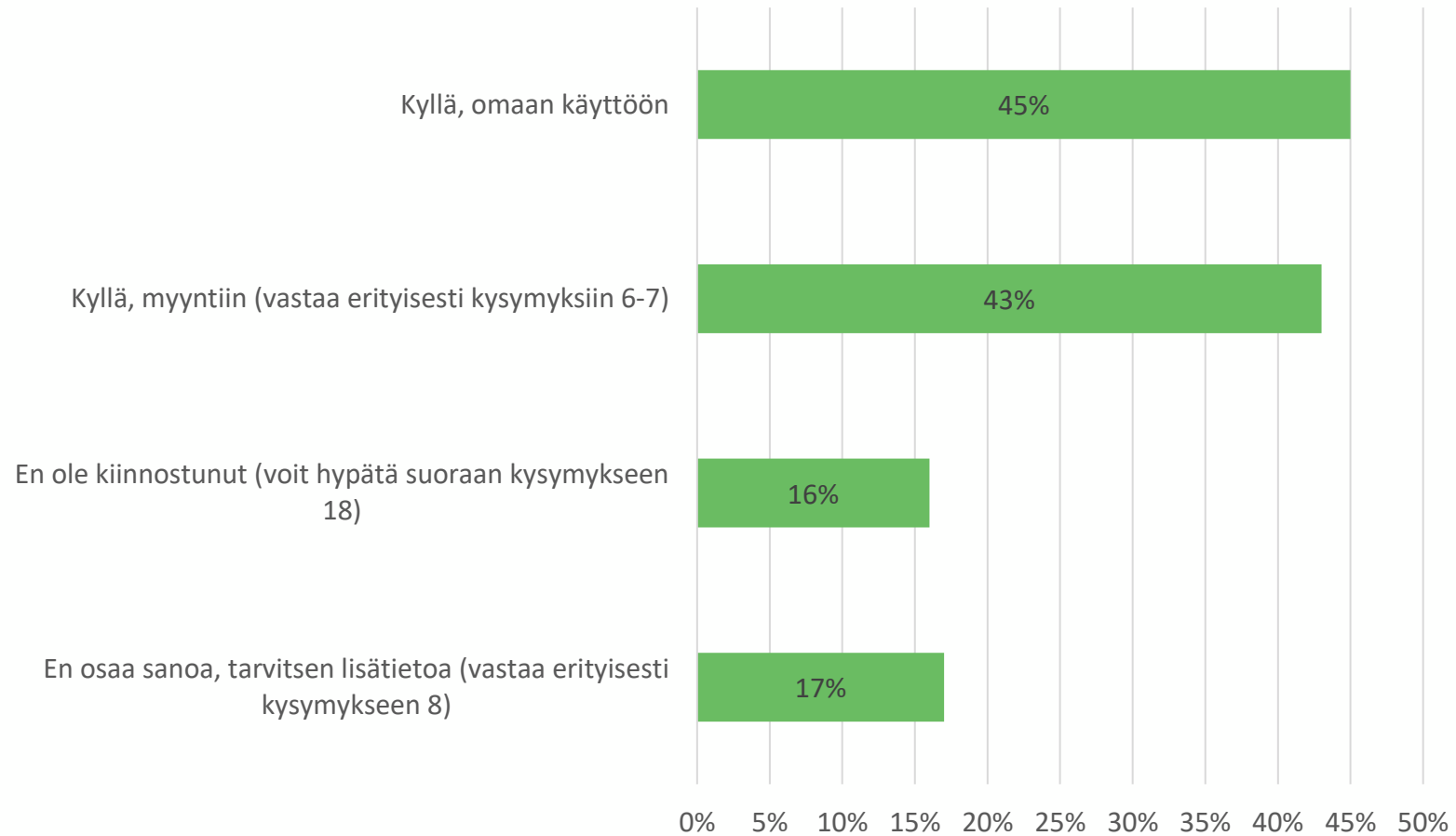
Mitä luonnontuotteita olet hyödyntänyt? Vastauksia 49 kpl

4. Kiinnostaako sinua luonnontuotteiden hyödyntäminen?

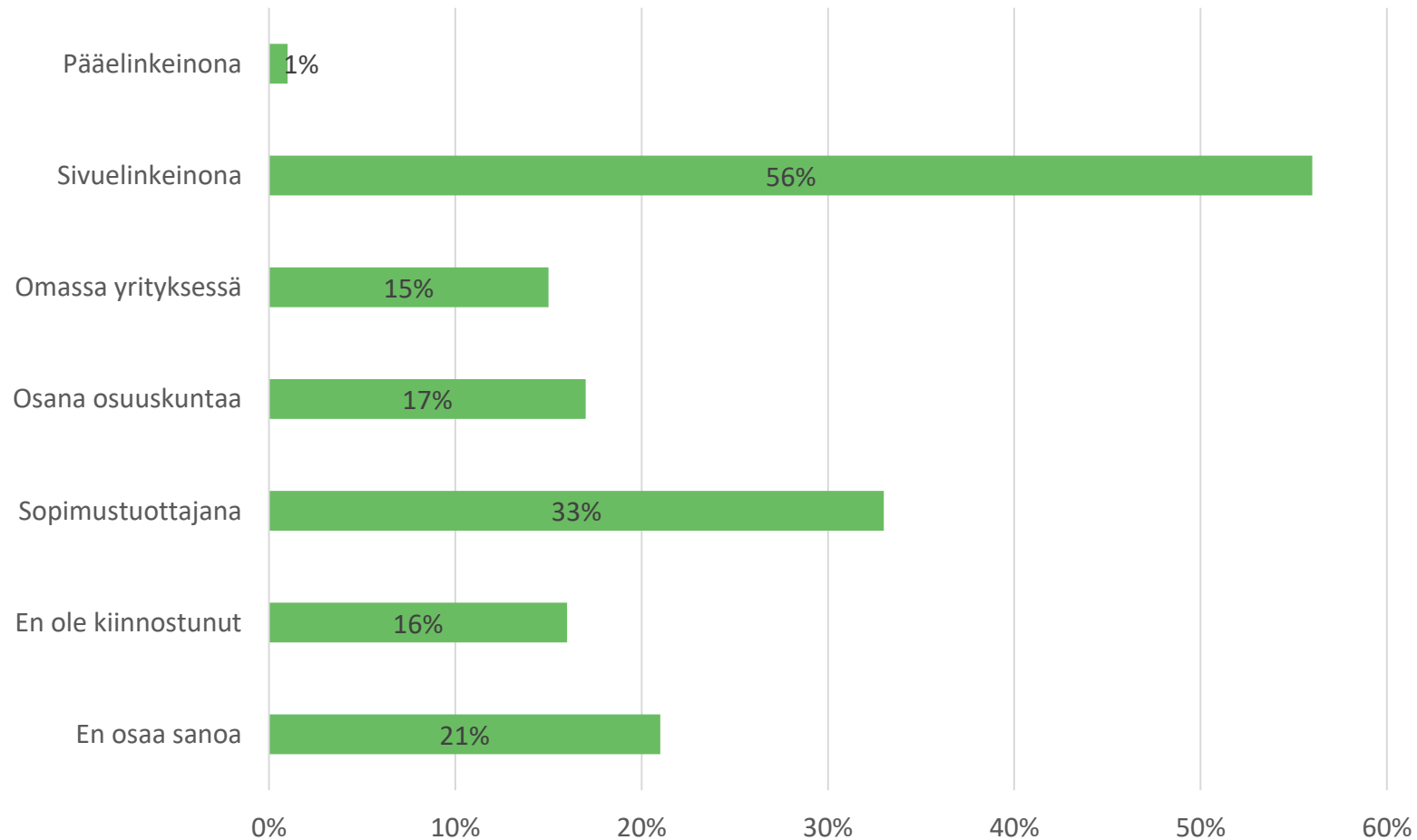
Vastaajien määrä: 87, valittujen vastausten lukumäärä: 105

6. Millä yritystoiminnan tasolla olet kiinnostunut luonnontuotteisiin liittyvästä lisäansiosta tai liiketoiminnan harjoittamisesta?

Vastaajien määrä: 75, valittujen vastausten lukumäärä: 120

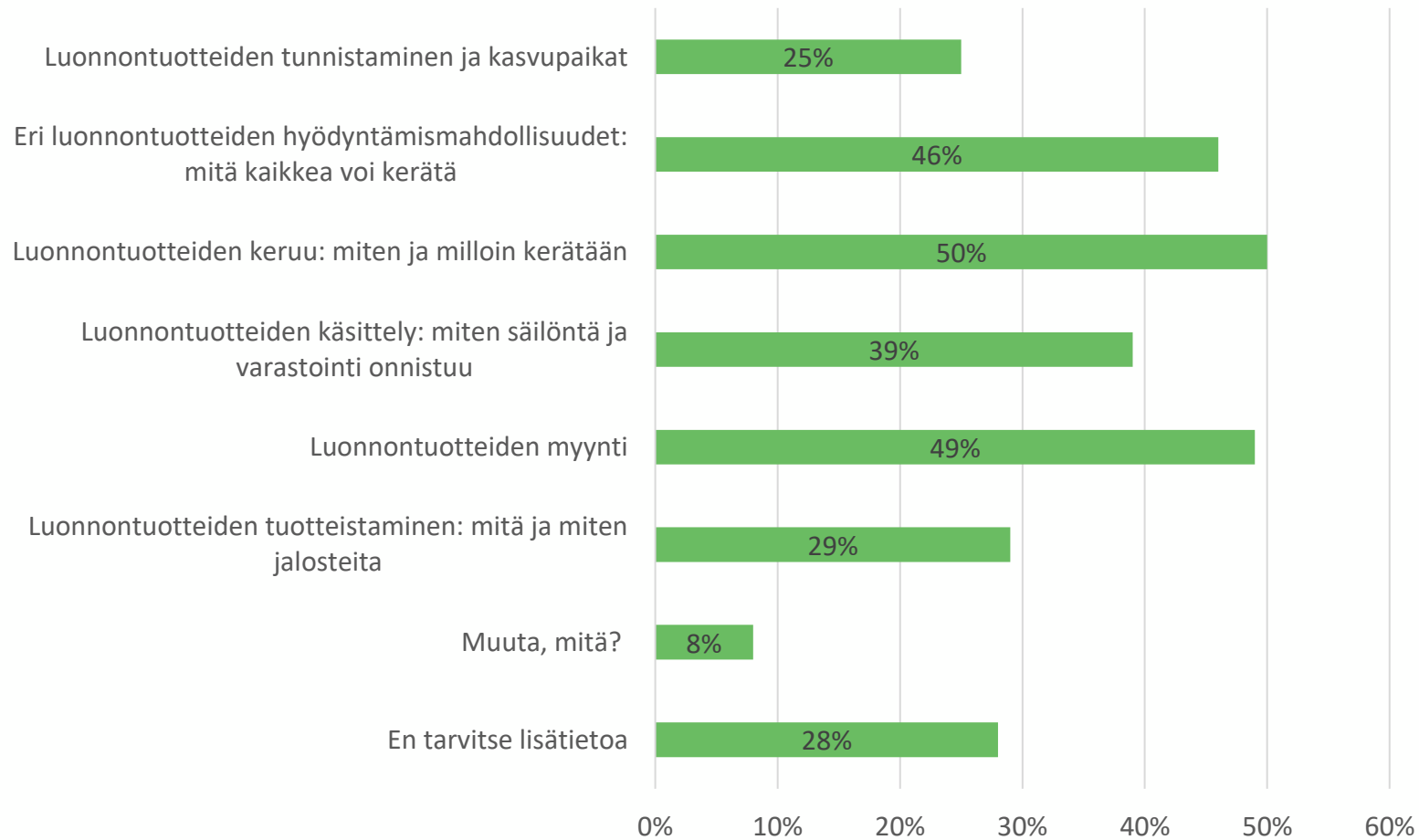
Luonnontuotteiden hyödyntäminen ja tiedontarve

- Luonnontuotteiden kaupallinen hyödyntäminen kiinnosti valtaosaa vastanneista (56 %) sivuelinkeinona. Myös sopimustuottajana toimiminen herätti monen kiinnostusta (33 %). Isoilla luonnontuotealan yrityksillä on sopimustuottajia. Pientä osaa vastanneista kiinnostaa yritystoiminta oman yrityksen kautta (15 %) ja osuuskuntatoiminta (17 %). Viidesosa vastaajista ei osannut vastata kysymykseen ja 16 %:ia ei ollut kiinnostunut liiketoiminnan harjoittamisesta.
- Kyselyssä selvisi, että tiedon tarve on edelleen suuri. Noin puolet vastaajista tarvitsevat lisää tietoa eri luonnontuotteiden hyödyntämismahdollisuuksista, luonnontuotteiden keruusta, eli miten kerätään ja milloin, sekä luonnontuotteiden myynnistä. Neljäsosa tarvitsi tietoa luonnontuotteiden tunnistamisesta ja kasvupaikoista. Myös luonnontuotteiden käsittelystä tarvitaan lisää tietoa (39 %).
- Reilu neljäsosa vastanneista ei kokenut kaipaavansa tietoa. Osa vastaajista jätti kirjallisen kommentin kysymykseen, joista nousi esiin tarkkojakin kysymyksiä. Muun muassa osuuskuntatoiminnan mahdollisuuksista kaivattiin lisätietoa.
- Vastaajat saivat jättää kommenttejaan aiheeseen liittyen. Näistä nousivat esiin omien resurssien riittävyys. Ikä saattoi olla esteenä, tai metsätilan kaukainen sijainti. Yksi vastaaja kommentoi, että tarvitsee lisätietoa työmenetelmistä, raaka-aineiden ja tuotteiden menekistä, sekä taloudellisesti puolesta. Eräs kyseli, meneekö mahla kaupaksi etelässä.

7. Mistä asioista koet tarvitsevasi lisää tietoa?

Vastaajien määrä: 72, valittujen vastausten lukumäärä: 197

Koivun luonnontuotteet

Koivun lehdet

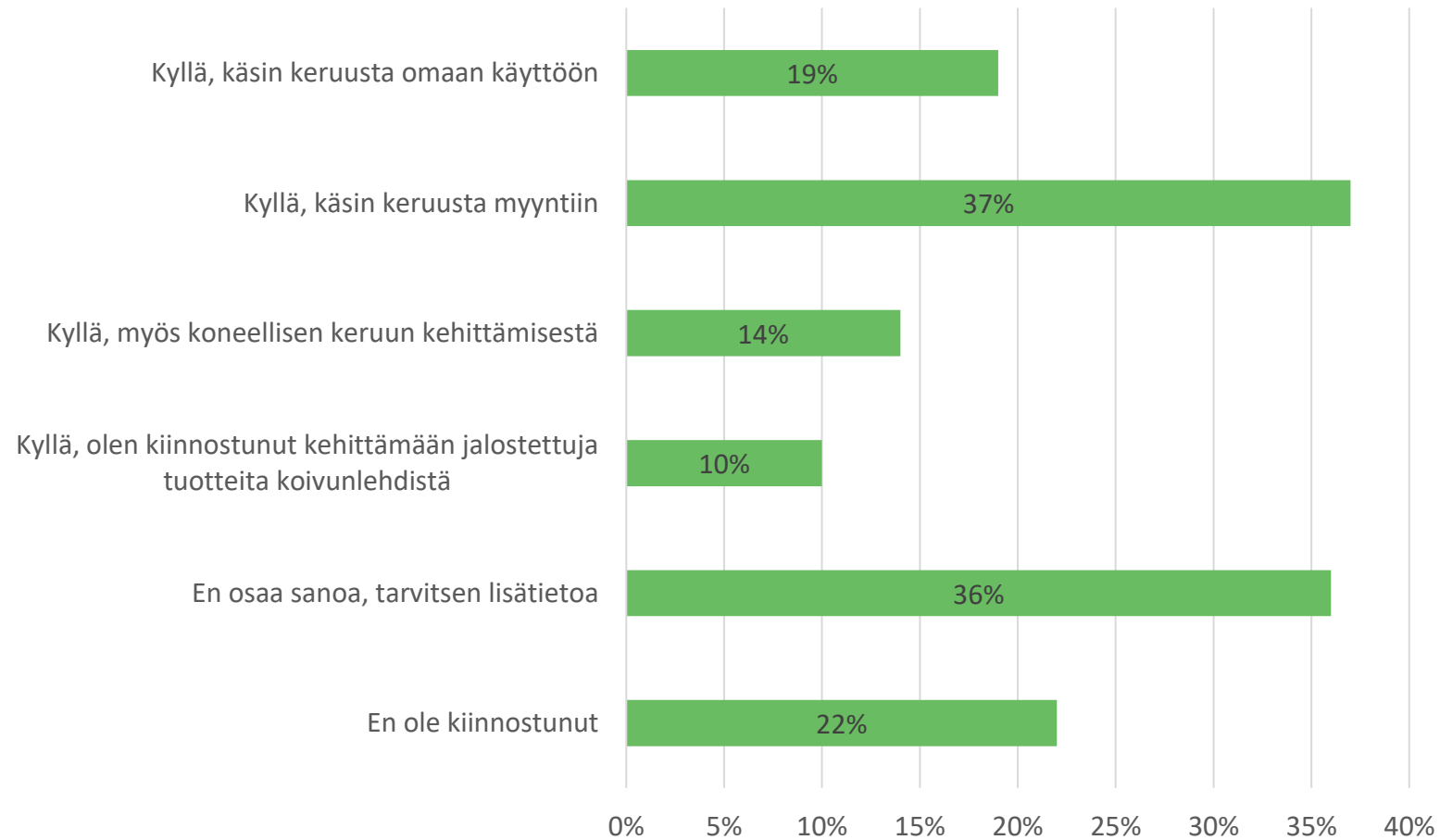
- Reilu kolmasosa (37 %) vastanneista oli kiinnostunut keräämään koivun lehtiä myyntiin. Noin viidennes oli kiinnostunut keräämään niitä omaan käyttöön.
- Koneellisen korjuun kehittäminenkin kiinnosti kymmentä vastaajaa (14 %).
- Muutamia vastaajia kiinnosti jalostaa koivun lehdistä tuotteita (10 %).
- Vastaajissa oli useita, jotka tarvitsisivat lisätietoa asiasta ennen kysymykseen vastaamista (36 %). Noin viidesosaa ei kiinnostanut koivun lehtien hyödyntäminen.
- Keruoikeuksien myynti kerääjille, esimerkiksi 4H- nuorille herätti kiinnostusta suurimmassa osassa vastaajista (59 %). Kysymyksen yhteydessä kerrottiin, että keruoikeuksien myynnistä voi saada tuloja 200–600 euroa hehtaarilta. Neljäsosa oli epävarma kiinnostuksestaan ja 17 prosenttia ei ollut kiinnostunut keruoikeuksien myynnistä. Osa perusteli ei- vastaustaan sillä, että metsässä ei ole sopivia koivikoita lehtien keruuseen.

8. Oletko kiinnostunut koivunlehtien hyödyntämisestä?

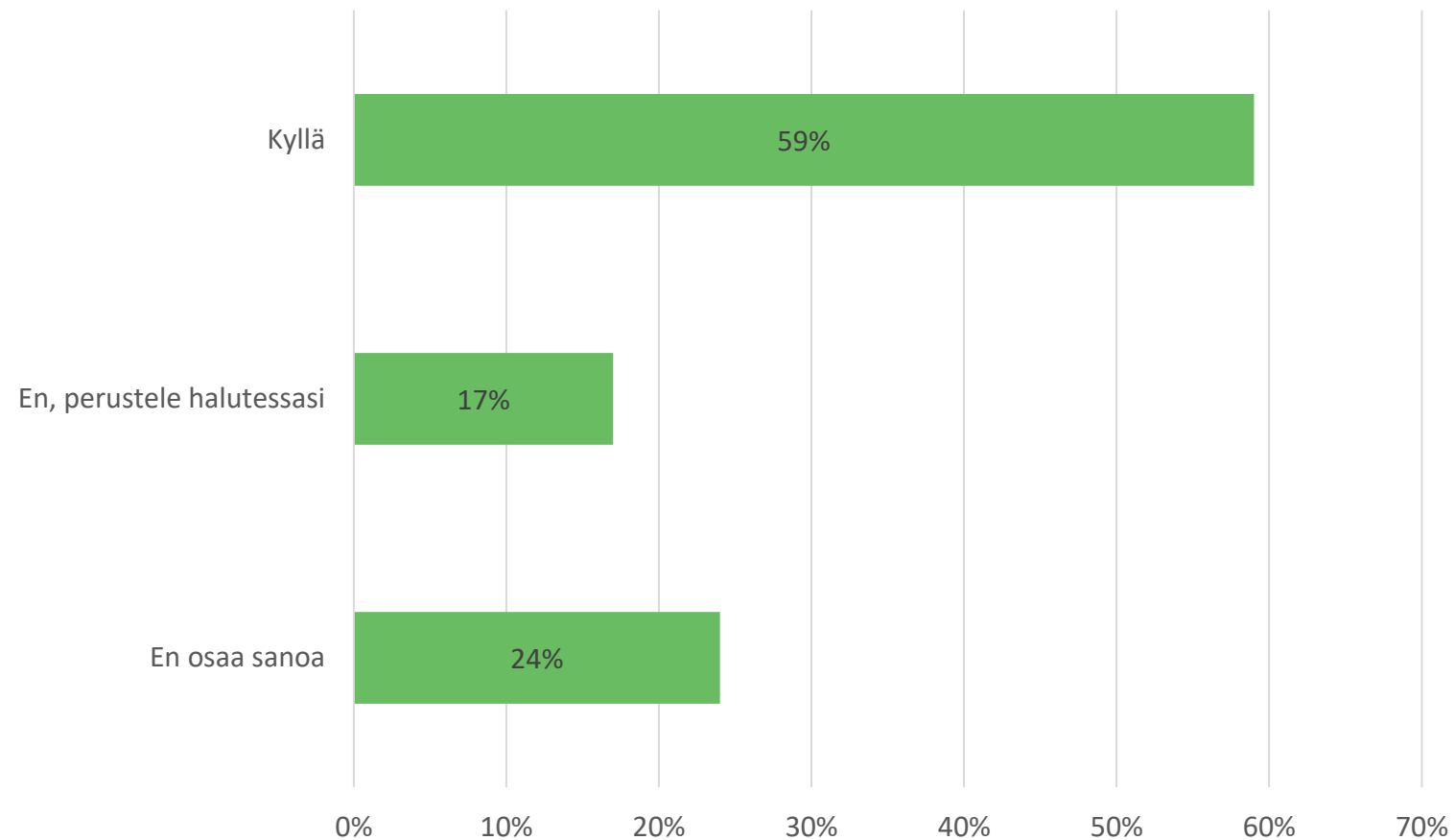
Vastaajien määrä: 73, valittujen vastausten lukumäärä: 100

9. Oletko kiinnostunut myymään keruuoikeuksia koivunlehtien kerääjille, esim. 4H-nuorille? Maanomistaja voi saada keruuoikeuksien myynnistä tuloja noin 200–600 euroa hehtaarilta.

Vastaajien määrä: 76

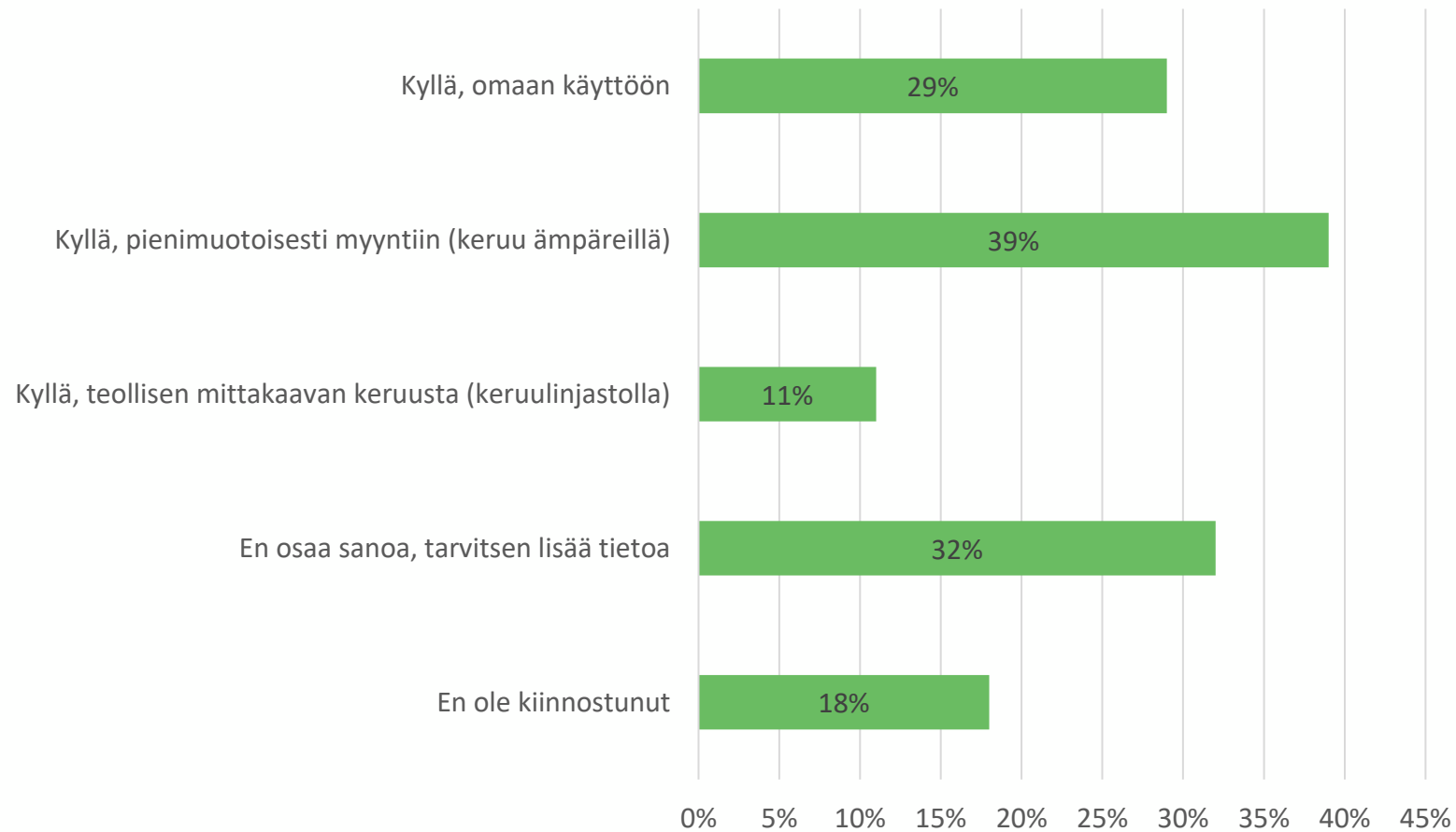

Koivun mahla

- Koivun mahlan kaupallinen valutus kiinnostaa monia. Jopa 39 prosenttia vastaajista oli kiinnostunut valuttamaan mahlaa pienimuotoisesti ämpärimenetelmällä. Noin kymmentä osaa vastaajista kiinnostaa mahlan teollisen mittakaavan valutus. Noin kolmannes (29 %) oli kiinnostunut valuttamaan mahlaa omaan käyttöön. Noin kolmannes (32 %) tarvitsisi lisää tietoa aiheesta. 18 prosenttia vastaajista ei ole kiinnostunut mahlan tuottamisesta.
- Mahlakoivikon vuokraus herätti pientä kiinnostusta vastaajissa. Alle kolmannes (29 %) vastaajista on kiinnostunut koivikon vuokrauksesta mahlan valutukseen. Suuri osa (45 %) vastaajista ei osannut vastata kysymykseen. Suurin osa heistä haluaisi asiasta lisää tietoa. Noin neljännes vastaajista ilmoitti, että aihe ei kiinnosta. Halutessaan vastaajat jättivät perustelunsa. Muutamat vastaajat perustelivat, että heillä ei ole sopivia koivikoita. Myös laatuongelmat nousivat esiin. Mahlaahan ei voi kerätä tukkipuuksi käytettävistä koivuista. Yksi vastaaja halusi pitää koivikon omassa hallinnassaan ja yksi valuttaisi ennemmin mahlaa itse.
- Mahlan käsittely jalostusta varten ei herättänyt suurta kiinnostusta. 16 prosenttia vastaajista ilmoitti olevansa kiinnostunut mahlan käsittelyyn. Kysymyksen yhteydessä mainittiin mahlan käsittelytapoja. Alta kolmannes (31 %) ei osannut vastata kysymykseen ja tarvitsisi lisätietoa. Yli puolet ei ollut asiasta kiinnostunut (53 prosenttia).
- Mahlan jalostus tuotteeksi ei kiinnostanut ketään. Melko suuri osa vastaajista (43 %) kuitenkin haluaisi asiasta lisää tietoa. Yli puolet vastaajista (57 %) ilmoitti, ettei asia kiinnosta ollenkaan.

10. Oletko kiinnostunut TUOTTAMAAN mahlaa?

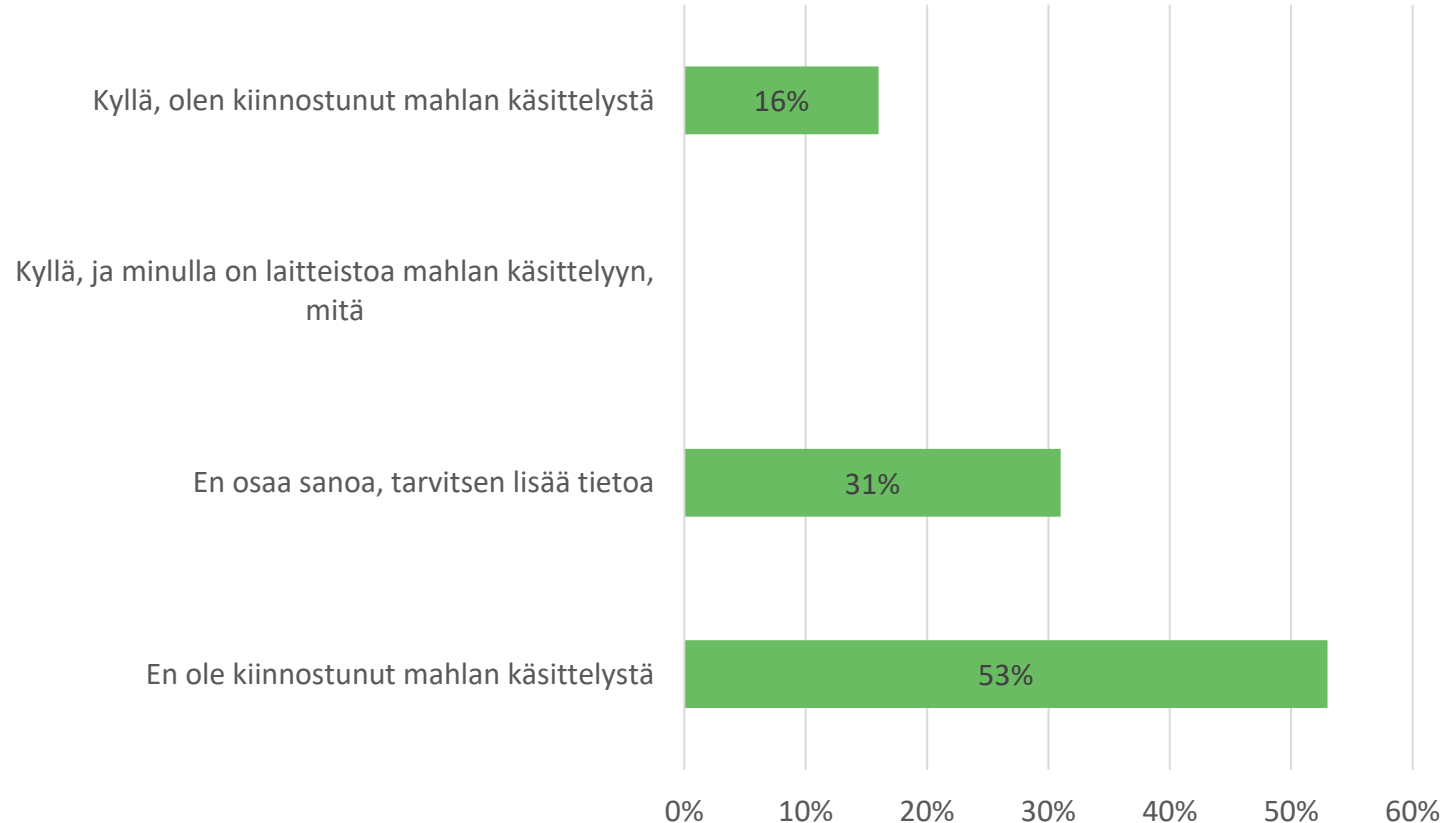
Vastaajien määrä: 76, valittujen vastausten lukumäärä: 98

Kuva: Heini Katajisto

11. Oletko kiinnostunut mahlan KÄSITTELYSTÄ jalostusta varten? Mahlaa voidaan käsitellä usealla eri tavalla. Yleiset käsittelytavat ovat pastörointi (esim. marjatiilojen pastöörilaitteilla), sterilointi, suodatus tiheällä suodattimella, pakastus tai sitruunahapon lisääminen.

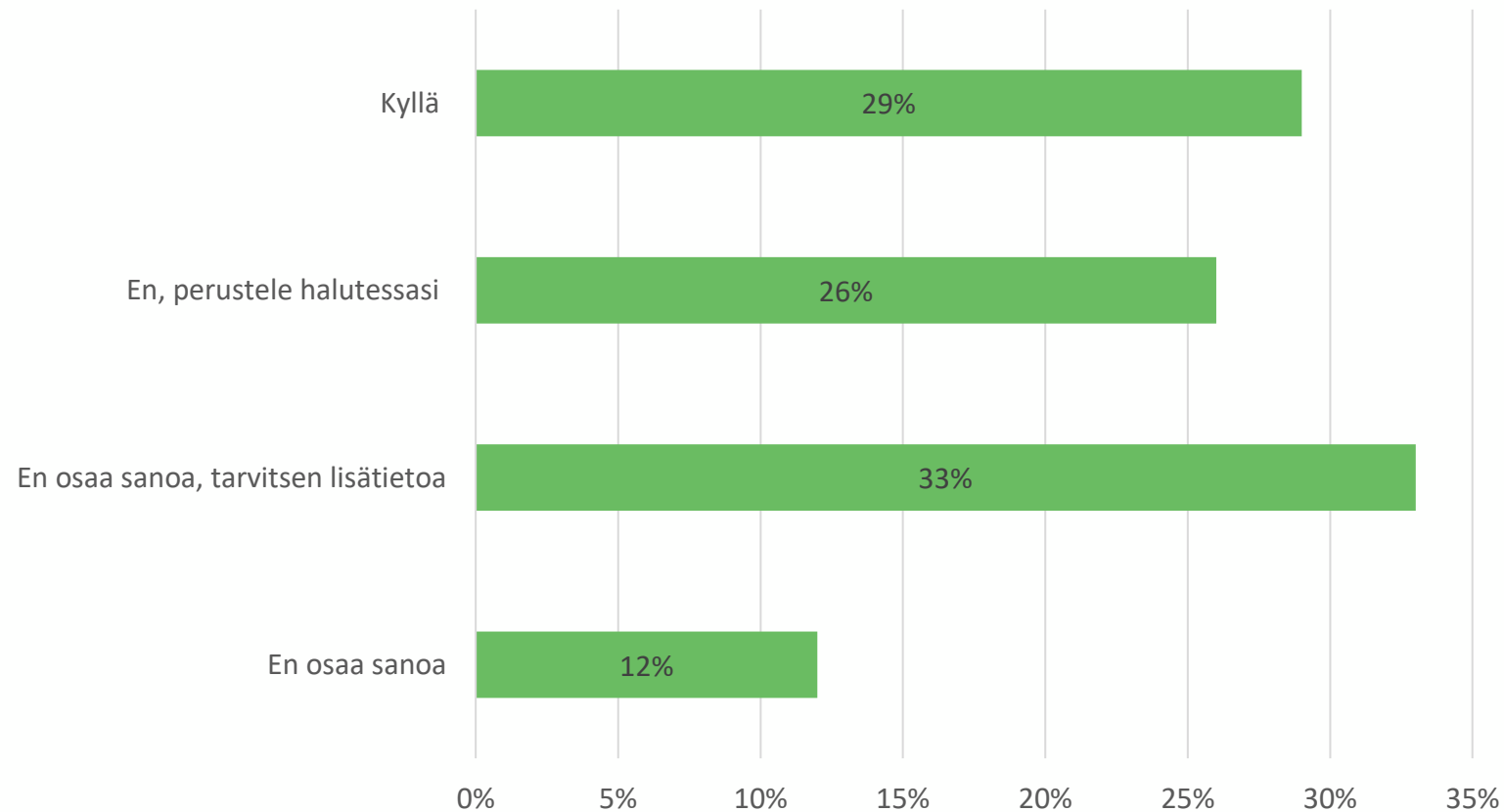
Vastaajien määrä: 74

13. Oletko kiinnostunut vuokraamaan koivikkosi mahlan tuotantoon? Vuokraus tarkoittaa, että joku muu hoitaa keruun koivikostasi ja saat vuokratuloa.

Vastaajien määrä: 76

Oletko kiinnostunut vuokraamaan koivikkosi mahlantuotantoon? Vastaus: EN

Perustelut:

Oma hallinta

Laatuongelmat

Ei ole sopivaa
koivikkoa

Ei ole hyvä koivikoita

Puhdasta koivikkoa
ei ole

Muuten vaan

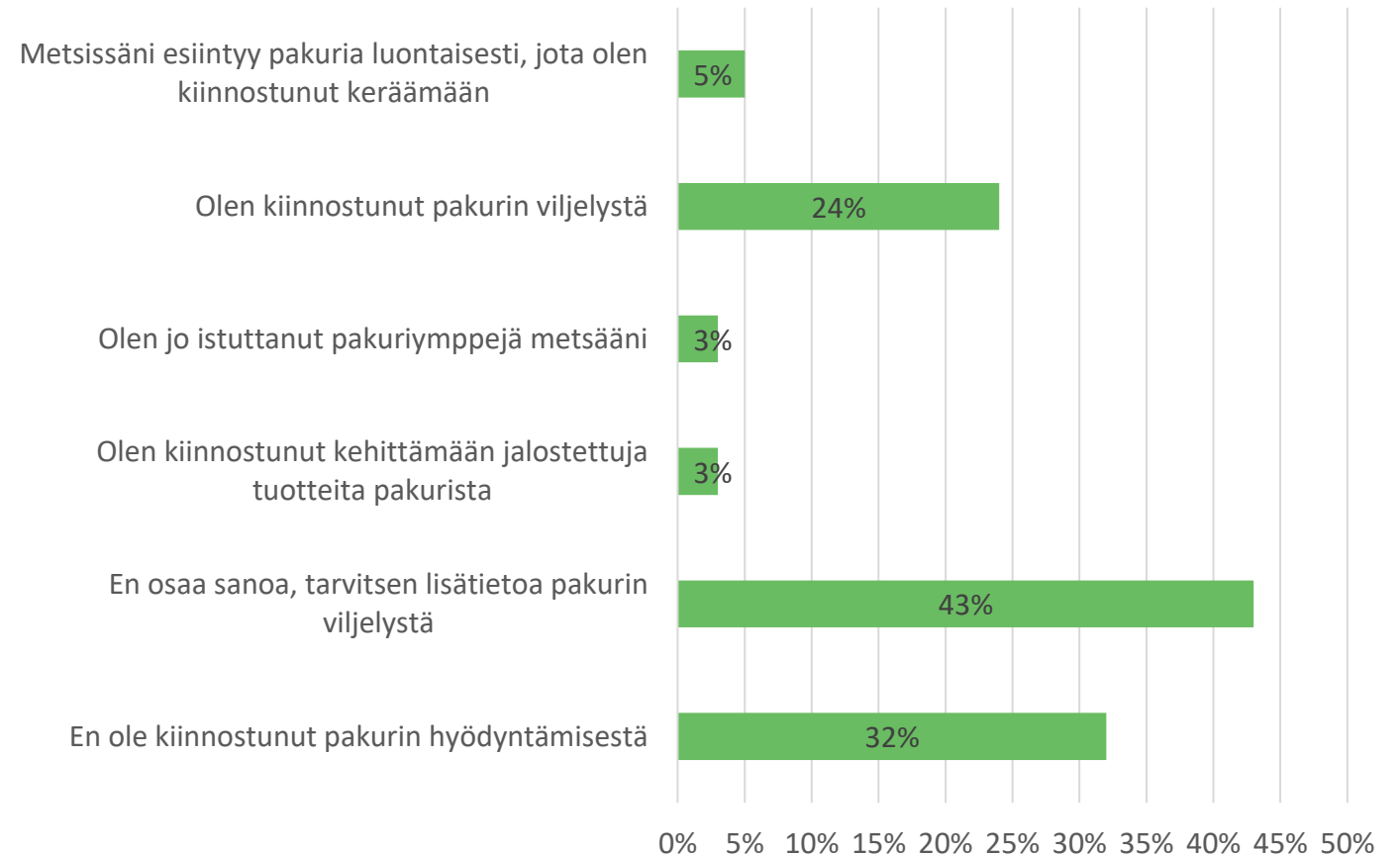
Hoidan itse, jos
ajankohtaista ja tulo
verotonta

Pakurikääpä

- Pakurin viljely oli monelle vastaajalle uusi asia. 43 prosenttia vastaajista tarvitsisi lisää tietoa asiasta. Noin neljäsosa (24 %) vastaajista on kiinnostunut ymppäämään pakuria metsäänsä. Vain kaksi vastaajaa (3 %) oli jo ympännyt pakuria metsäänsä. Muutama vastaajista (5 %) oli kiinnostunut hyödyntämään metsissään luontaisesti esiintyvää pakurikääpä.

14. Oletko kiinnostunut pakurin hyödyntämisestä?

Vastaajien määrä: 75, valittujen vastausten lukumäärä: 82

Koivun muut tuotteet

- Noin puolta vastaajista (46 %) ei kiinnostanut muiden tuotteiden hyödyntäminen
- Tuotteet saattavat olla entuudestaan vieraita.
- Kolmasosaa vastaajista kiinnosti muiden arvosienten kuin pakurin hyödyntäminen (kuten tryffeli tai koralliorakas), ja noin kolmasosaa saunavihtojen teko ja koivun tuohen hyödyntäminen. Koivun tuhkan hyödyntäminen kiinnosti 19 prosenttia vastaajista.

15. Oletko kiinnostunut muiden koivun tuotteiden hyödyntämisestä?

Vastaajien määrä: 70, valittujen vastausten lukumäärä: 113

